

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z języka polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
województwa śląskiego w roku szkolnym 2023/2024

Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej - pierwszy stopień

I. Tematyka konkursu:

Miłość – dar czy przekleństwo...

II. Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczestników:

Do każdego etapu konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (II etap edukacyjny w zakresie języka polskiego) – Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2012 poz. 977 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356 z późn. zm.) – nowa podstawa programowa.

A. Wymagania ogólne:

- 1) Uczestnicy przystępujący do konkursu powinni posiadać wysokie kompetencje czytelnicze, umiejętność wnikliwej interpretacji utworów – również na poziomie metaforycznym, a także umiejętność samodzielnego wnioskowania i poprawnego wypowiedania się w różnych formach wypowiedzi pisemnej (poprawność merytoryczna, logiczna i językowa).
- 2) Uczniowie zakwalifikowani do etapu II i III powinni wykazać się ponadto wysoką sprawnością językową, dojrzałością i krytycyzmem w formułowaniu sądów, a także umiejętnością przywoływania kontekstów właściwych dla prezentowanych utworów.
- 3) Uczestnicy etapu szkolnego i rejonowego powinni znać teksty literackie wskazane w spisie lektur dla odpowiedniej części konkursu. W etapie wojewódzkim obowiązuje znajomość lektur z całej listy.

B. Wymagania szczegółowe:

- 1) W zakresie czytania i odbioru tekstów kultury (wskazanych w spisie lektur oraz tekstów nowych, zacytowanych w arkuszach zadań)

a) czytanie utworów: literackich, ikonicznych, popularnonaukowych, publicystycznych, w tym wykresów, tabel, schematów (na każdym etapie uczestnik otrzyma do analizy fragment tekstu związany z tematyką konkursu),

b) analiza utworów, w tym czynne posługiwanie się w celu opisu tekstu podstawowymi kategoriami:

- teoretycznoliterackimi, tj. ironia, metafora, symbol, stylizacja, epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, onomatopeja, apostrofa, anafora, wykrzyknienie, pytanie retoryczne, gatunki i rodzaje literackie,
- językowymi, tj. zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, imiesłów przymiotnikowy, imiesłów przysłówkowy, osobowe i nieosobowe formy czasownika, części mowy, części zdania, upodobnienia fonetyczne, mowa zależna, niezależna,
- z zakresu leksyki i frazeologii związanej z tematyką konkursu (synonimy, antonimy, homonimy, frazeologizmy, w tym frazeologizmy pochodzenia mitologicznego),

c) interpretacja: odkrywanie sensów dosłownych, przenośnych i symbolicznych; odróżnianie prawdy od fikcji, opinii od faktów, informacji od komentarza.

2) W zakresie redagowania tekstów:

a) streszczanie, skracanie, przekształcanie wypowiedzi,

b) prowadzenie narracji i jej celowe urozmaicanie,

c) prezentowanie stanowiska (opinia, teza, hipoteza, podsumowanie),

d) argumentowanie (argumenty i kontrargumenty), w tym hierarchizacja argumentów,

e) wnioskowanie,

f) redagowanie tekstu poprawnego pod względem językowo-stylistycznym oraz z dbałością o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną: zaproszenie, ogłoszenie, reklama, notatki (różne formy), regulamin, przepis, instrukcja, kodeks, toast, dedykacja oraz dłuższej: opowiadanie, opis sytuacji i przeżyć, charakterystyka, dziennik, pamiętnik, list, przemówienie, recenzja, rozprawka.

III. Wykaz literatury obowiązującej uczestników:

Wydawnictwo i rok wydania podanych niżej pozycji mogą być inne.

Etap I

1. Jan Parandowski, *Mitologia*, Puls, 2007

2. Jan Parandowski, *Mitologia Greków i Rzymian*, Greg, 2008

3. Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*, Rytm, 2021

4. Anna German, *Eurydyki tańczące*, [online]

https://www.tekstowo.pl/piosenka,anna_german,ta_czace_eurydyki.html

<https://www.youtube.com/watch?v=swsXSfRu6y0>

5. Podręczniki do języka polskiego lub inne dostępne źródła.